

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L 1.750

Letna naročnina L 3.500

Letna inozemstvo L 4.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIV. - Štev. 44 (1226)

Gorica - četrtek, 9. novembra 1972 - Trst

Posamezna številka L 80

Na Tržaškem bodo zopet stopili na volišče

Ne gre samo za slovenske kandidate, gre za nekaj neizmerno večjega, trajnejšega: gre za slovensko listo! To je misel, ki jo je osvojila večina zavednih tržaških Slovencev.

Naš človek, tolikokrat opeharjen in izgrin od vodstev italijanskih strank — pomislimo samo na dobo kominforma, na notranje delovanje raznih strank (od PCI do DC) — se vse bolj zaveda, da je samostojno politično življenje za nas izredne važnosti: zato se Slovenska skupnost krepi od volitev do volitev, zato združuje pod svojim krovom vedno širši krog idejno tudi različno usmerjenih zamejskih Slovencev.

EDINO PRAVA POT

Kljub želji nekaterih je opaziti, da se naši ljudje začnajo zavedati, da ni dovolj voliti slovenskega kandidata na italijanski listi: nujno potrebno je imeti, voliti in se boriti s svojo, samostojno, slovensko listo, na kateri kandidirajo samo Slovenci. Edino to je učinkovita politična pot, samo zaradi te točne in premočrne politične poti smo Slovenci zanimivi pred svetom, pred Rimom in pred tukajšnjimi političnimi dejavniki.

Drzemo si celo trditi, da bi brez 25-letnega samostojnega slovenskega življenja, katerega smo preko »Katoliškega glasa« zagovarjali stalno in brezkompromisno, bili na istem, kot so danes Benečani ali Slovenci v Režiji, oz. Kanalski dolini.

Samo če si brezkompromisen nosilec svoje politične samobitnosti, te bo družba spoštovala in imela obzir pred teboj; drugače postaneš le lovišče glasov mogočih političnih veljakov. Spet je v tem prepričljiv dokaz Beneška Slovenija: če bi tam ves povojni čas nastopala slovenska lista, bi danes tam bile gotovo slovenske sole in bi imeli že velik kader beneških slovenskih intelektualcev.

Zanimiv je tudi primer nastopa slovenske liste v Kanalski dolini pred dvema letoma. Že samo dejstvo, da se je pojavila lista Slovenskega ljudskega gibanja, je vznemirilo politične sobesednike in takoj rodilo mnogote sadove: ljudje so postali bolj pogumni, kultura je zaživela, nastali so pevski zbori, tako da je imelo naše Stalno slovensko gledališče iz Trsta naenkrat odprto pot za nastopanje v Zabnicah in na Trbižu.

Tudi razvojna pot na Južnem Tirolskem nam daje prav: oni so prišli do vseh svojih narodnostnih pravic samo zato, ker so bili ves povojni čas strnjeni pod eno streho svoje Ljudske stranke. Zal je pri nas marksizem šel proti volji ljudstva in tako smo danes žalostno razkropljeni na nič koliko strank. Med vsemi temi pa je le ENA SAMA SLOVENSKA!

NOČEMO BITI PRIPREGA DRUGIH

Zeleti je le, da bo izšlo slovenstvo ponovno okrepjeno iz prihodnjih volitev na Tržaškem. Pri tem je predvsem razveseljivo dejstvo, da se toliko mladih vedno bolj zaveda, da je bodočnost slovenstva v samostojnem slovenskem nastopanju. Vsaka drugačna pot je varljiva.

Tako pot so izbrali slovenski marksisti pri nas in na Koroskem že takoj po vojni, in tako dobivajo danes koroški Slovenci klofute tudi od dela tistih marksistov, katerim že dvajset let darujejo svoje dragocene glasove.

Narod, ki se odpove samostojnosti v najvažnejšem javnem delu, to je v politiki, počasi umre, ker se samo s folkloro in lepim petjem ne da kot narod polnokrvno živeti. To so spoznali sedaj tudi tisti koroški Slovenci, ki marksistično mislijo, zato bodo po vsej verjetnosti nastopili na prihodnjih volitvah pod znakom slovenske liste.

Prav to pa imamo nenehno pred očmi pri nas, zato je naša Slovenska skupnost tako zasidrana v duhu ljudi, ker se zavedajo, da ni mogoče, oziroma da je nes pametno biti suženj v političnem delu.

Zato gre danes na Tržaškem lista Slovenske skupnosti tako okrepjena na volitve kot še morda ni bila nikdar v zadnjem času. Na kandidati listi so ljudje vseh nazorov, vseh slojev, vseh dejavnosti. Zdi se, da so pri nas spet zaživeli časi, ko nam je narodna sloga in narodna čast najprej pri srcu. To je pa največje zadoščenje za vse zamejske Slovence in za vse, ki nanje gledajo z objektivnostjo in resnično prizadevnostjo.

Dva, ki sta se spoprijela pretekli torek na predsedniških volitvah v Sev. Ameriki. Levo: Nixon, kandidat republikanske stranke, desno Mc Govern, ki ga je kandidirala, čeprav nerada, demokratska stranka

Nixonova prepričljiva zmaga

Pretekli torek, tj. 7. novembra, so ameriški volivci osemindesetlet v zgodovini ZDA volili svojega predsednika. Izbirati so morali med dosedanjim predsednikom republikancem Richardom Nixonom in kandidatom demokratske stranke Georgeom McGovernom. Vsa predvidevanja so šla v korist Nixona.

RADIKALNA MCGOVERNOVA STALIŠČA

Senator McGovern je postal kandidat svoje stranke proti volji strankinega vodstva. Svoje imenovanje za predsedniškega kandidata je dosegel s pomočjo mladine, črncev in skupin priseljencev iz nekdanjih španskih dežel Amerike. Pri tem si je zapravil simpatije delavskih krogov, katoličanov in narodnostnih skupin kot so Poljaki, Ukrajinci, Irci, Italijani in Judje. Te skupine so do sedaj pomenile stebel demokratske stranke. To pot so ji obrnile hrbet. Zakaj?

Delavci so bili za Nixona, ker se je odločil pobijati inflacijo in mu je to prilično uspelo; katoličani so se izjavili za Nixona, ker je McGovern v marsičem zagovarjal stvari, ki so v opreki s krščansko moralo npr. uzakonjen splav, nekontrolirano uživanje mamil, svoboda pornografskega tiska. Seveda je mladina takim pogledom ploskala, odrasli pa so se resno začeli spraševati, če je človek s takimi idejami primeren za vodnika države.

Zlasti pa je McGovern odbil večino ameriških državljanov s svojim za Ameriko poniževalnim stališčem do vietnamske vojne. Bil je pripravljen ves Vietnam izročiti komunistom brez kakih pogojev, odpoklicati ameriške čete brez ozira na ameriške zavezničke in iti v Hanoi, tj. glavno mesto Sev. Vietnama, prosjačič za ameriške vojne ujetnike kot predsednik države, ki da ima edina krivdo za vietnamsko vojno.

Pri tem je dajal izjave, ki so ameriško prebivalstvo globoko užalile. Pokazal je, da ali komunizma res ne pozna — dosti slabo za bodočega voditelja države — ali pa da z njim simpatizira, kar bi bilo še slabše. Zato so zlasti člani tistih narodnosti, ki živijo v Evropi pod komunističnimi režimi (Poljaki, baltski narodi, Jugoslavi, Ukrajinci) ogorčeno začeli ugovarjati njegovim pogledom in jih zavračati.

Tako je McGovern v eni svojih časnikarskih konferenc dejal zbranim zastopnikom tiska, da bo deset dni po svoji umestitvi, če bo izvoljen, odpoklicaval vse ameriške čete iz Vietnama. Na ugovor, da bi tak umik povzročil v Vietnamu pravi pokol s strani rdečih (spominimo se le na vrnitev in pokol 12.000 slovenskih domobrancev leta 1945!), je odvrnil, da on ne verjame, da bi komunisti, ko bodo prišli na oblast, vršili kako nasilje. »Oni bodo prišli v vasi, začeli pobirati davke, postavljati šole, graditi ceste. Morda bodo pri tem ustrelili kakega vaškega načelnika, ki je sodeloval s Saigonom, a kaj je to v primeri s smrtjo pol milijona civilistov, ki so bili žrtev naših letalskih ali topniških napadov.«

Človek se sprašuje, kako je mogoče, da nekdo, ki kandidira za predsednika najbolj mogočne države na svetu kot so ZDA, tako malo pozna komunizem in njegovo divjanje povsod, kjer je prišel na oblast. Saj ni nobena tajnost, kaj vse so komunisti počeli v ruski revoluciji, v španski državljanski vojni, med vojno v Jugoslaviji, v Grčiji, kaj na Kitajskem, kaj v Koreji. Mož, ki si ne upa pogledati rdeči stvarnosti v obraz in se re-

šuje z izjavami, da se bodo »komunisti v Vietnamu raje prilagodili razmeram kot pa iskali množevanje«, res ni zaslužil, da bi mu ameriško ljudstvo izkazalo svoje zaupanje.

NIXONOVA STVARNA POLITIKA

Ko je Nixon pred štirimi leti prišel na oblast, je veljal za ostrega antikomunista. Pa je prav on odprl novo stran v odnosih Sev. Amerike do komunističnih velesil, saj je navezal stike z rdečo Kitajsko in poglobil sodelovanje s Sovjetsko zvezo. Nenavadno se sliši, a popolnoma drži, da si je Sovjetska zveza želela, da bi bil Nixon znova izvoljen, saj je Nixon za sovjetske voditelje dovoljno jamstvo, da bo uresničil to, kar je sklenil podpreti: gospodarsko sodelovanje, razgovore o razorožitvi, zmanjšanje ameriških čet v tujini.

Prav poseben pečat pa je dal Nixon vietnamski vojni. Držal je obljubo, da bo postopno umaknil ameriške borbene čete iz Južnega Vietnama, obenem pa mu je bolj ali manj uspelo postaviti na noge domače vojaške sile, ki naj prevzamejo boj na lastne rame. V treh letih je odšlo iz Južnega Vietnama nad pol milijona ameriških vojakov. Praktično pehotnih odredkov v Vietnamu ni več.

Vendar ta umik ni prizadel odporne sile Južnega Vietnama. Ko so letos spomladi severnovietnamske komunistične čete skušale izsiliti vojaško zmago, je množično uporabil ameriško letalstvo in mornarico. In ko so zadnje tedne skušali severnovietnamski komunisti izsiliti podpis premirja, ga je Nixon odklonil, ker je menil, da komunisti ne nudijo zadostnih jamstev, da bodo premirje spoštovali.

Čeprav bi Nixonu podpis premirja pred volilnim dnevom prav prišal, ga je raje odložil kot da bi svoje zavezničke izročil na milost in nemilost komunističnim zavojevalcem. V tem pogledu je ostal zvest politiki prejšnjih severno-ameriških predsednikov.

Povprečni ameriški državljani cenijo to Nixonovo zadržanje in ravnjanje. Čuti, da ga Nixon ni prevaril, ko se je pogajal s komunističnimi voditelji. Zadovoljen je, da je bila ameriška čast rešena. Zaveda se, da Nixon upošteva stvarnost in dane možnosti in iz njih gradi. Zato je Nixon zmagal, kar je bil samo logični konec spopada med dvema politikoma, ki sta vsak na svoj način hotela povesti svoj narod in svojo državo k spremembam na boljše, na pot proti »generaciji miru in blagostanja«.

PREDVIDEVANJA SO SE URESNICILA

Ko smo šli z našim listom v stavni stroj, je prišla iz ZDA vest, da je Nixon prepričljivo zmagal. Dobil naj bi bil kar 62% vseh oddanih glasov. Ugotavljalci javnega mnenja se torej to pot niso zmotili. Tudi Nixonov tekmelec McGovern je svoj poraz že priznal in čestital Nixonu. Nixonova zmaga je predvsem velik njegov osebni uspeh, kajti kar se tiče obeh zbornic, senata in parlamenta, so demokraciji ohranili večino, čeprav so republikanci nekoliko napredovali.

Ruski patriarh na obisku v Beogradu

V svetu so obiski državnikov postali že kar vsakdanji pojav. Tudi papež Pavel VI. je že ponovno zapustil Vatikan in Rim, da bi povezal Cerkev s sodobnim svetom in njegovimi problemi. Zato ni prav nič čudnega, če so tudi vzhodni krščanski verski poglavarji (patriarhi in avtokefalni, tj. neodvisni arhiepiskopi) začeli delati obiske izven svojih meja.

Najbolj značilna so zadnje čase potovanja ruskega patriarha Pimenom. Tudi njegov predhodnik Aleksij je že naredil nekaj obiskov pri drugih poglavarjih samostojnih (ločenih) pravoslavnih Cerkev. Obstaja vtis, da imajo potovanja ruskega patriarha razen diplomatsko političnega (saj potuje patriarh z velikim spremstvom v posebnem državnem letalu) še posebej namen utrditi oz. pridobiti ruskemu patriarhu vodilno vlogo med pravoslavnimi Cerkvami.

Ze zdavnaj je v Rusiji nastala teorija o »tretjem Rimu«, ki naj bi bila Moskva z ruskim patriarhom na čelu. Po napačnem mišljenju, da je »stari Rim« bil središče krščanstva, ker je pač tamkaj bilo tudi središče rimskega imperija — svetovne oblasti, in da je Carigrad (Kostantinopol, Istanbul) postal središče vzhodnega krščanstva, ko so barbarski narodi umičili zahodno rimsko cesarstvo, se je rodila teorija, da je po turški zasedbi Carigrada propadel tudi ta »drugi Rim« in da gre od tedaj ta čast (prvi med enakimi) »tretjemu Rimu« — Moskvi, ki je v caristični Rusiji bila zares sedež najmočnejšega patriarhata.

Posebno zadnje čase, ko je zaradi sporov med Turčijo in Grčijo turška vlada večkrat zagrozila, da bo pregnala ekumenskega patriarha iz Carigrada, je ta teorija zopet močnejše oživela. Lansko leto izvoljeni patriarh Pimen, patriarh Moskve in cele Rusije, je že obiskal patriarhe Bližnjega vzhoda, Jeruzalema in Bolgarije, v oktobru letos pa se je srečal z zastopniki grške in romunske pravoslavne Cerkve.

V Beograd je prispelo rusko odposlan-

stvo s patriarhom Pimenom na čelu 12. oktobra. V jugoslovanski prestolnici je ostalo do 18. oktobra, ko je odšlo v Ate- ne. S patriarhom so bili trije metropolit, dva arhiepiskopa in več drugih duhovnikov ter diakonov. Zraven je bil tudi arhimandrit Kiril Gundjajev, ki sedaj zastopa rusko Cerkev v Zenevi pri Svetovni zvezi Cerkev.

Visoke goste je srbska pravoslavna Cerkev s patriarhom Germanom na čelu zelo slovesno sprejela. Razen Beograda so obiskali še nekatera druga mesta (Novi Sad, Kragujevac...) ter nekaj pravoslavnih samostanov. V govorih sta oba poglavarja izražala veliko veselje zaradi takih obiskov in povezanosti Cerkva za srečnejšo prihodnost narodov.

Na slovesnem sprejemu, ki ga je v čast gostov priredil srbski patriarh German, so bili razen predstavnikov pravoslavne Cerkve ter verske komisije povabljeni tudi zastopniki katoliške Cerkve (nuncij msgr. Mario Cagna, ki je imel tudi poseben sestanek z ruskim patriarhom), beograjski nadškof dr. Bukatko in urednik »Blagovesti« msgr. Alojzij Turk.

Kot že rečeno, je patriarh Pimen s spremljevalci po obisku v Beogradu odletel na svojem avionu v Grčijo, od tamkaj pa še v Romunijo. Nameravani obisk na Cipru je zaradi posebnih političnih razmer na otoku odpadel.

Rečeno je bilo, da se je pri teh razgovorih med poglavarjem pravoslavne Cerkve posebej razpravljalo o prihodnjem pravoslavnem »konciliju«, ki ga na Vzhodu ni bilo, odkar je nastala »ločitev«, četudi vzhodni teologi uče, da je edino koncil nezmožljivi učitelj v vprašanih vere in morale. Radi bi se posebej dogovorili o enotnem stališču v razgovorih s katoliško Cerkvijo, pa tudi z drugimi krščanskimi Cerkvami. Tudi vprašanje koledarja bo treba rešiti. Večina se v liturgiji še vedno drži starega koledarja, četudi se povsod v vsakdanjem življenju poslužujejo samo novega gregorijanskega koledarja.

A. T.

Imenovanje slovenskega dušnega pastirja

Da bi pravkar ustanovljeno »Slovensko dušnopastirsko središče« v Gorici postalo živa resničnost, je nadškof msgr. Peter Cocolin z novim odlokom imenoval dušnega pastirja in mu v pomoč dodelil najmlajšega naših sobratov. V dekretu so na kratko omenjene naloge in načini, kako naj se odvijata dušno pastirstvo. Listina se glasi:

Stev. 2043/72 Gorica, 3. novembra 1972
ODLOK

Dušnopastirska vnaema za duhovni blagor vernikov mi nalaga dolžnost, da pospešujem pastirske dejavnosti, ki so najbolj primerne in zares lastne sodobnim potrebam cerkvene skupnosti v Gorici. V tej zvezi nastaja nujnost, da ustrezno poskrbim tudi za slovenske vernike v mestu. Zbor škofijske duhovščine in Duhovniški svet sta bila zadevno zaslšana in sta ugotovila potrebo, da se v Gorici osnuje posebno slovensko pastoralno središče. Da bo pa to središče zares zaživelo, mu je potreben dušni pastir, ki naj skupno z dodeljenim mu duhovnim pomočnikom prevzame odgovornost za vse pastoralno delo.

S pričujočim odlokom imenujem zatorej preč. msgr. dr. Franca Močnika za dušnega pastirja

Slovenskega dušnopastirskega središča v Gorici in mu določam za pomočnika čast. gospoda Jožeta Markužo.

Dušno pastirstvo naj se odvijata po predpisih, navedenih v odloku, s katerim je bilo pastoralno središče ustanovljeno, namreč:

naj se vernikom nudi nenehno oznanjevanje božje besede z evangelizacijo in katehezo;

naj se vzorno goji sveto bogoslužje; naj se vrši modra vzgojna in organizatorična dejavnost ter naj se nudi služba pomoč bratom, ki so v neposrednih konkretnih potrebah;

s sodelovanjem duhovnikov, ki so v mestnem dušnem pastirstvu, naj se gradi pristno krščansko občestvo.

Pastoralna dejavnost slovenskega središča naj teži tudi po tem, da pride do srečanj in dialoga z drugimi vzgojnimi organizacijami in z apostolskimi dejavnostmi v mestu in v nadškofiji.

Dušni pastir odvisi pri izvrševanju svoje službe naravnost od nadškofa, ki mu bo nudil oporo in pomoč.

Medtem ko prosim od Gospoda luči in milosti za uspešno apostolsko delo, vse prisrčno blagoslovljam.

L. S.

† Peter Cocolin, nadškof
Dr. Rudolf Klinec, kancler

Razgovor o slovenskem dušnopastirskem središču v Gorici

Potrkal sem v nadškofijski pisarni. Sprejel me je kancler dr. Rudolf Klinec. Ko sva sedla, sem začel:

»Od vsega začetka ste podpirali zamisel, naj se osnuje posebna dušnopastirska ustanova za slovenske vernike v Gorici. Zadevo torej dobro poznate. Ali bi odgovorili na nekaj konkretnih vprašanj, ti-kajočih se novega pastoralnega središča?«

»Prav rad!«

»Odkod ime "dušnopastirsko središče"? Je to župnija, kaplanija ali kaj?«

»Gre za docela novo obliko dušnega pastirstva. Spočetka smo prosili za "personalno župnijo". Na naziv "dušnopastirsko središče" smo pristali s pogojem, da bo ustanova samostojna dušnopastirska enota, tj. pravna oseba z vsemi pravicami in dolžnostmi. Ni redna župnija, ker nima lastnega ozemlja; tudi ni kaplanija, ker ni odvisna od kake druge župnije. Najprimerneje bi jo označili kot duhovnijo.«

»V čem ima oznake dejanske duhovnije?«

»S prelepim slovenskim imenom "duhovnija" označujemo cerkveno enoto, v kateri deluje "duhoven", duhovnik, ki vzgaja svoje vernike v "duhovnosti". Izraz duhovnija ne stavi poudarka na prostor ali ozemlje, temveč na duhovnika in na duhovnost, in seveda na duhovne otroke, ki so nosilci duhovnosti.«

»Kdo spada v to duhovnijo?«

»Vsi slovenski verniki, ki živijo v goriškem mestu. Mestnemu okrožju bi lahko začrtali naslednje meje: državna meja od Soče pod Solkanom pa do mestnega pokopališča na Tržaški cesti; nato železnica do mostu nad Sočo in zatem potek Soče do meje pod Solkanom.«

»Je za to potreben kak vpis ali priglasitev?«

»Nikakor ne! Ne vpis ne priglasitev ne kaka druga formalnost. Vsakdo, ki se čuti člana slovenske skupnosti, je avtomatično član Slovenskega dušnopastirskega središča v Gorici.«

»Izgubi li pravico do duhovne oskrbe v lastni župniji tisti, ki se vključijo v to pastoralno središče?«

»Nikakor ne! Vsak slovenski vernik v Gorici ima izredni privilegij, da je istočasno član dvojnega cerkvenega občestva: župnijskega in središčnega. Vsak slovenski vernik, pa naj živi v kateri koli mestni župniji, ohrani tudi po svoji vključitvi v slovensko pastoralno središče svoj doseženi položaj v odnosu do lastne župnije in župnika.«

»Ali more slovenski vernik svobodno izbirati med duhovno oskrbo v lastni župniji ali v središču?«

»Docela svobodno sme izbirati. Ustanovitveni odlok pravi namreč: "Slovenski verniki imajo pravico obračati se v vseh svojih duhovnih potrebah ali h krajevnu župniku ali k dušnemu pastirju pri Sv. Ivanu.«

»Ali mora slovenski vernik, ko gre za važnejša verska opravila, npr. ko gre za krst, poroko, pogreb, birmo, ki jih želi opraviti pri Sv. Ivanu, predhodno dobiti dovoljenje pri krajevnu župniku?«

»Vsak slovenski vernik je polnopravni član slovenskega pastoralnega središča, zato ima pravico do celotne verske oskrbe pri Sv. Ivanu, ne da bi kogarkoli prosil za dovoljenje, niti ne lastnega župnika. Slovenski duhovni pastir bo po potrebi obvestil krajevnu župnika in mu poslal izvod vpisa krsta, poroke in pogreba v župnijske knjige, tako da bodo ta opravila zabeležena v župnijskih knjigah pri Sv. Ivanu in pri pristojnem krajevnu župniku. Oba ta urada bosta lahko izstavljala ustrezne dokumente.«

»Duhovna oskrba slovenskih vernikov bo imela svoje središče pri cerkvi sv. Ivana. Kaj pa v ostalih mestnih cerkvah? Ali se bo tam ukinita slovenska služba božja?«

»Ustanovitveni odlok določa izrecno, naj se ohrani neokrnjena dosedanja duhovna oskrba slovenskih vernikov v stolnici, pri Sv. Ignaciju in na Placuti, in dostavlja naj vs ta oskrba "še okrepiti". Uvede naj se praznična sv. maša pri kapucinih in še drugod, če si jo želijo slovenski verniki. Pa še več! Odlok odreja, naj župniki vprašajo slovenske vernike, v katerem jeziku želijo biti postreženi, in to v samih župnijskih cerkvah. Kdor odloča, ni župnik, temveč slovenski vernik. Vse bo torej odviselo od naših ljudi: če bodo imeli dovolj zavesti in moškosti, da izrazijo brezbojazni svojo željo.«

»Kaj bi morali ukreniti, da bo to središče zares uspevalo?«

»Predvsem primerno obvestiti vse slovenske vernike v mestu: po časopisu, s prižnice, pri srečanjih, pri posebnih informativnih sestankih in zborovanjih, na katere naj se povabijo vsi naši ljudje. Še bolj kot obveščanje je potrebna primerna vzgoja zdrave zavesti in čuta odgovornosti. Eđinole tisti, ki se zaveda dostojanstva svoje osebe in svojih vrojenih pravic, se bo odgovorno odločal. V svobodni in hkrati odgovorni odločitvi slovenskih vernikov je usoda, uspeh ali neuspeh, slovenskega dušnopastirskega središča v Gorici!«

—Jk

Širite „Katoliški glas“

S TRŽAŠKEGA

Škedenj

Kot smo si želeli, tako smo počastili spomin pokojnega msgr. dr. Jakoba Ukmarja ob prvi obletnici njegove smrti. Na škedenjskem pokopališču stoji nagrobni spomenik, kateremu bodo v kratkem dodali še sliko. Postavili smo že električno luč, ki naj sveti noč in dan ter naj bo znamenje naše trajne hvaležnosti. Grob pokojnega monsignorja naj bo kraj romanja, kjer naj sveže cvetlice in naša molitev pokažejo našo povezanost. Pokojni monsignor je veliko napravil za naš narod, veliko bo tudi napravil za nas kot priprošnjik pri Bogu.

Ob 7. uri zjutraj 2. novembra je bila peta maša za blagega pokojnika, nato smo šli na njegov grob in tam zmolili del rožnega venca. Pokojni monsignor je vedno poudarjal važnost molitve. To priporočilo hočemo prav radi izpolniti ob njegovem grobu.

Bralci pišejo

Ob otvoritvi Kulturnega doma v Sovodnjah

Sovodnjenci imajo svoj Kulturni dom. Ko smo se zbirali ob otvoritvi, smo skupaj z njimi začutili utrip iskrenega veselja v srcih, saj smo odpirali nov hram slovenske kulture na Goriškem. Pravim nov hram kulture, ki se je pridružil vrsti že odprtih slovenskih domov v Steverjanu, v Gorici (Drevored XX. septembra), v Standedrežu, v Doberdolu. Goriški Slovenci smo torej v Sovodnjah odprli PETI KULTURNI DOM NA GORIškEM.

Kako je mogel potem »Nedeljski dnevnik«, ki izhaja v Ljubljani in ki je odprtju sovodnjanskega doma dal pravilno velik poudarek — kar pa ni napravil za prej omenjene domove — napisati, da odpirajo »v občini Sovodnje ob Soči-Savogna d'Isonzo nov slovenski kulturni dom, prvi na Goriškem«. Ljubljana je pa žal res slabo informirana!

Pa še nekaj mi ni bilo všeč v tisti številki »Nedeljskega dnevnika«. V razgovoru s sovodnjanskimi občinskimi upravitelji je njegov dopisnik Miran Sattler kaj površen v pravilni uporabi krajevnih imen. Naj citiram nekaj stavkov: »Savogna d'Isonzo ali Sovodnje ob Soči me je tisti dan sprejelo v jesenskem razkošju.« Dvakrat napaka: z narodnostnega stališča najprej, saj mora biti slovenski naziv občine na prvem mestu; s slovničnega vidika, saj bi moral napisati: Savogna d'Isonzo... me je sprejela... ali pa Sovodnje ob Soči so me sprejele!

In še stoji zapisano v tistem članku: »Občina Savogna d'Isonzo meji na jugoslovansko občino Nova Gorica.« Kar tako naprej, dragi slovenski časnikarji iz domovine! V tem stilu pišite: občina Gorizia je delavna... občina San Floriano del Collio je sončnata... občina Trieste meji na Mar Adriatico itd.

Sicer pa, saj niste vi krivi, slovenski časnikarji iz domovine, kriva je šolska oblast v Sloveniji, ki ne zna uvesti takih učnih programov, da bi iz njih bodoči intelektualci lahko vedeli vsaj nekaj minimalnih stvari o zamejstvu, da ne bi kot odrasli streljali takih kozlov kot jih streljajo Miran Sattler in z njim nič koliko časnikarjev iz Slovenije, ki pridejo tučtam v zamejstvo, se en dan sprehođijo po nekaterih krajih, obiščejo le nekatere ljudi, se vrnejo domov in doma napišejo o zamejstvu tak članek kot bi pisali o... Indiji Koromandiji!

Razočarani domačin

Se enkrat: Rad bi vedel za ime

V zvezi s pismom g. Antona Žagarja, ki ste ga v izvlečku objavili v 43. številki Vašega lista, še nekaj pripomb z moje strani.

1. Trditev, »da se bojim povedati, kdo sem«, bi držala le, če bi uredništvo ne vedelo, kdo sem. Kadar gre za razpravljanje o splošno važnih zadevah, ni važen podpis, ampak kar je nad podpisom. To je že stara časnikarska praksa.

2. Osebo nisem nikdar trdil, da imam o zadevi duhovniške obleke »samo jaz prav«. Povedal sem le svoje mnenje in ga skušal utemeljiti.

3. Strinjam se pa z g. Žagarjem, da se o problemu duhovniške obleke res ne spleča razgovarjati, ko je toliko važnejših stvari, ki jih je treba rešiti. Nekatere sem že sam omenil.

Silvo Šuligoj,

kaplan pri Sv. Jakobu v Trstu

Vložili bomo prošnjo na škofijski urad za postavitev plošče, ki naj bi jo postavili na hišo, kjer je pokojni monsignor prebival nad 53 let. Napis bo v slovensčini.

3. novembra smo opravili sv. mašo za pokojno Drago Gregorič. Bolje se ji nismo mogli oddolžiti, ker s tem, da nam je poklonila Dom, je omogočila vse naše delovanje. Prav gotovo marsičesa ne bi uresničili, če ne bi imeli tega Doma.

Od 6. novembra dalje bo vsak dan sv. maša ob 5. uri popoldne do meseca marca prihodnjega leta.

Sv. Martin na Proseku

V soboto 11. novembra bodo na Proseku praznovali domačega zavetnika sv. Martina z že znanim zanimanjem in veseljem. V župni cerkvi so vsako leto praznovali sv. Martina na sam 11. november. Letos bo tu majhna sprememba. Zunanja slovesnost v cerkvi bo v nedeljo 12. novembra (ob 10.30 slovesna maša, ob 16. uri slovesne večernice). Vsekakor bo pa tudi v soboto poskrbljeno za sv. mašo ob 10. uri in za večernice ob 16^h.

BESEDE ŽIVLJENJA

OLJE V SVETILKAH

»Dajte nam olja, ker naše svetilke ugašajo« (Mt. 25, 8).

Če naj bo kristjan svetilka v svetu, kaj je olje v tej svetilki?

Olje je najprej naša vera, ki se izgoreva v življenju kristjana, ko daje luč zgleda in toploto dobrih del.

Olje je lahko tudi milost božja, brez katere ni: ne veselja ne optimizma v življenju, ne večne gostije na svatbi.

Koliko naših bratov in sester nas prosi: »Dajte nam olja, ker naše svetilke ugašajo!« Njih vera ugaša in brez milosti božje so njih srca — ugasle svetilke, njih življenje — mrtva ognjišča.

Dajmo jim olja: vere, veselja in milosti!

I. Z.

Jesenske lučke 1972

I.

Prišla je jesen, z njo megla, dolgi večeri. Na grobovih rajnih smo prižgali lučke, tudi doma si že dalj časa svetimo, če ne z lučko na olje, pa z elektriko. Pa še v našem listu kako lučko prižgimo, da z njo posvetimo v temo.

Jugoslovanska zveza komunistov je v globoki krizi. »Nedeljski dnevnik«, ki izhaja v Ljubljani, je zapisal, da si sedaj toliko pepela tresejo na glavo, da zaradi prahu ni nič več videti. Vendar skušajmo pogledati, če je kaj videti.

Videti je predvsem to, da je vsej krizi kriva pravzaprav gospodarska stiska, ki se imenuje nelikvidnost. Po domače bi rekli prezađolženost gospodarstva. Tako so se med seboj zadolženi, da nikjer ni več denarja, da so vsevprek kupovali in gradili na kredit.

Kiro Gligorov je na 36. seji predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije na Brijunih dne 1. novembra navedel nekaj števil. »V grobem navajam pregled nepravilnih obveznosti, pravi Gligorov, 15 milijard novih dinarjev obveznosti družbenopolitičnih skupnosti; (mislim, da gre za dolgove federacije, republik, občin in sličnih ustanov); 7 milijard novih dinarjev prenesenih novih izgub; 14 milijard novih dinarjev

preseženih investicij.« Skupno 36 milijard nepokritih dolgov v državi.

Jasno, da s takšno prezadolženostjo jugoslovansko gospodarstvo ne more naprej. Saj je bilo skoraj kakor v Butalah, kjer sta krčmar in krčmarica prodajala drug drugemu vino na kredit. Na koncu je bil sod prazen, denarja pa nikjer.

Voda je sedaj prišla do grla in gospodarstvo se utaplja. Kdo je kriv? Krivi so tehnokrati, liberalni anarhoidi, kriv je hrvaški, srbski, slovenski, makedonski nacionalizem, kriva je katoliška Cerkev in kriva je srbska pravoslavna Cerkev. Kriv je Glas koncila, Družina, Ognjišče in ne vem še kdo. Krivi so vsi tisti, ki marksizma ne poznajo ali se ga ne držijo. Zato so ugotovili, da je edino zdravilo povratek k Marxu. Da ozdravimo jugoslovansko gospodarstvo, bodo sedaj vsi z večjo vnemo znova študirali marksizem: otroci v otroških vrtcih, šolarji v osnovnih šolah, dijaki na srednjih in visokih šolah, delavci v tovarnah, kmetje in zlasti pa še komunisti sami.

Ko bodo znali vsi marksizem na pamet, bodo prišli zlati časi za Jugoslavijo, kot so že zdavnaj prišli za sovjetskega delavca in kmeta in kot prihajajo za srečne državljanke kitajske republike. Zato vsi Marxa v roko, Zvezi komunistov pa znova vso oblast!

(r+r)

Uspešno Andreottijevo potovanje

Italijanski državniki v povojnem času niso ravno iskali Sovjetske zveze. Raje so obiskovali države zahodnega in tretjega sveta.

V času Hruščeva je prvi obiskal Moskvo italijanski državni predsednik Gronchi, ki je bil izvoljen ob pomoči italijanskih komunistov. Leta 1961 je šel na pot v Sovjetsko zvezo predsednik senata Fanfani, lani pa je bil v Rusiji tedanji zunanji minister Moro.

Sedaj se je tem državnikom pridružil še Andreotti, predsednik sredinske vlade, ki je ne marajo ne komunisti in ne socialisti, kar pa sovjetskih voditeljev ni motilo, da ga ne bi prijazno sprejeli. Med svojim bivanjem v Moskvi je Andreotti podpisal več dogovorov, tako o občasnem posvetovanju o važnih političnih vprašanjih, o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju, o plovbi na odprtih morjih in o potrebi, da se čimprej skliče konferenca

o evropski varnosti, za katero se sovjetski voditelji zelo zavzemajo, ker bodo potem imeli hrbet v Evropi zavarovan in se bodo lahko bolj usmerili proti Kitajski. Andreotti je moral sicer slišati očitke, da ni prav, če je italijanska vlada prepustila Amerikancem v vojaško uporabo otok Maddaleno ob sardinski obali, toda očitke je bil zelo obzirno povedan in ni vplival na toplo ozračje, ki je bilo značilno za ta obisk italijanskega ministrskega predsednika.

Seveda je Andreotti obiskal Togliattigrad, kjer je nastalo ob pomoči italijanskih strokovnjakov turinskega Fiata močno industrijsko podjetje za izdelovanje avtomobilov, bil je v Leningradu, ki je 900 dni uspešno ključoval napadom Hitlerjevih armad, prišel nato v glavno mesto Ukrajine Kijev, odkoder se je vrnil v Rim.

Italijanski ministrski predsednik Andreotti (levo) v pogovoru s predsednikom sovjetske vlade Kosyginom

Primorska znotraj Slovenije

Vsa povojna leta se na stare bukve, ki so se valjale na kašči, skoraj nismo ozirali. Pravzaprav niti niso bile stare, saj so bile le od pred vojne. Izdale so jih Goriška Mohorjeva družba, Književna družina Luč, Sigma, Goriška Matica, mogoče še katera. Med revijami pa Naš rod, Naš čolnec, Družina.

Ko smo otroci postali željni branja, nam je kmalu zmanjkalo cedjskih mohorjev in prešernovk, katere je vedno oskrbel stric, ki se je še iz časov profitašističnega odpora imel za naprednega. Tedaj smo šli na kaščo in začeli raznašati tiste kupe bukev ter jih prebirati.

Kako neverjetno zanimivi, oblikovani in grafično opremljeni so bili samo koledarji GMD tam okoli leta sedemindvajset, kako skrbno so bile odbrane knjižne izdaje. Cutila se je odgovornost in izredna ljubezen izdajatelja do primorske zemlje. Danes se ne čudim, če je imel tedanji primorski rod, naši starši, preprosti ljudje, tako prefinjen čut za narodnost, kulturo, globok čut za slovensko petje, katoliško doživljanje, česar današnji primorski rod nima več.

V šoli smo se v povojnem času učili le o stari Jugoslaviji, o beli Ljubljani in o Osvobodilni fronti. O rodni Primorski je bilo komaj nekaj mimogrede omenjeno. Toda ko sem kasneje nekako doumel, da so nam zatajevali — ker smo pač v komunistični, socialistični in samoupravni Jugoslaviji — vso katoliško primorsko tradicijo, le nisem mogel razumeti, zakaj ni bilo ničesar rečenega o primorskem profitašističnem boju, o organizaciji »TIGR« in celo skoraj nič o primorskem partizanstvu. Vse samo kapè, kapè, oef, oef, okupirana Ljubljana...

NEKDANJA IN DANASNJA STVARNOST

Kos za kosom se mi je izoblikovala vsa veličina Primorske pod fašizmom. Bila je silnejša kakor današnja stvarnost. Edinstveno je, kako je po zatrtju tiskane besede zaživela slovenska pesem v cerkvenih zborih, kamor fašizem ni mogel naravnost poseči. Toda lik mučeniške smrti pevovodje Lojzeta Bratuža priča, kako je bilo tudi zborovsko petje tvegana stvar. Cerkevna pesem je preživela fašizem, dajala primorskim ljudem moči in upanja. Po koncu vojne pa je meja Primorsko razkrojila in tam okoli leta petdeset so na jugoslovanski strani komunisti nasilno razgnali cerkvene zборе ter zatrli vse procesije. Tako je bilo dokončano zlo delo, ki so ga fašisti začeli, pa ga sami niso mogli končati.

V spomin nam je ostala le cerkvena pesem, ki jo ob nedeljah oddaja za četrte urice Radio Trst A. Zeljni smo teh pesmi in radi bi jih še poslušali, da bi mogli doživeti kdaj vsaj delček Primorske, če nam že drugače ni dano, da bi doživljali deželo, v kateri živimo. Saj nimamo v socialistični Sloveniji mi Primorci niti rednega domačega dnevnika; vse nam pošiljajo iz Ljubljane, pisano v tistem osladnem tonu, ki ga poznajo socialisti iz dežel kapitalističnega Zahoda. Poslušati moramo »pop« in »beat« glasbo, ne da bi si jo želeli. Po toliki tradiciji in bojih s fašizmom nam ni mogoče lastno ustvarjanje niti v uradnih ideoloških mejah. Biti smemo samo kupci, tržišče za kulturno ropotijo, ki jo izdeluje in ob njej služi klapa ideološke prosvete in kulture v Ljubljani.

Stari rokopis

(Nadaljevanje in konec)

»Zdravnik je zmajal z glavo; ni mi hotel doično povedati, koliko časa mi je še odmerjenega, a zagotovil mi je, da si pri krajšam nekaj tistega časa, če dosežem, kar hočem: jaz, ki se tako bojim smrti. Pa jaz se ne bojim smrti tako, kakor on misli, ampak vse drugače: ne ve, zakaj sem tako ljubil življenje; še sam se nisem zavedal tega. Sedaj mi ni več toliko za smrt in življenje, za strah in hrepenenje, sedaj mi je samo za odgovor in za znamenje.«

Skof je prišel in sem ga pozdravil z najprimernejšim pozdravom: »Ave, Pater, moriturus Te saluta!« Zdržnila sta se pri tem pozdravu in pri pogledu na moj pošastno upadli obraz on in njegov kancler. In zaprosil sem ga s čudovito napetostjo v obrazu in glasu.

»Prezvišeni, izpusti me na smrt obsojenemu zadnje željo!«

Postavili so nas na mrtev tir, nas Primorce. Od mogočnega Triglava do krševitega Krasa je zavel dih pozabe. Zamirajo lepe vasice po planotah in brdih. Tudi Nova Gorica je telo brez duše. Samo na italijanski strani v Gorici še lahko odkrijemo na Travniku Katoliško knjigarno, v Trstu v ulici sv. Frančiška pa Tržaško knjigarno. Prav tako odkrijemo slovenski banki v Gorici in v Trstu, pa toliko slovenskih trgovin in gostiln. Celo Goriška Mohorjeva družba še obstaja in izdaja vsako leto svoj knjižni dar. Nadalje izhajajo Katoliški glas, Mladika, Pastirček, obstajajo cerkveni zbori, Katoliški dom, kulturni in župnijski domovi, Marijini domovi, bogate slovenske prireditve...

Primorska se je torej le ohranila, čeprav zunaj matične države. Podpreti jo moramo in seznanjati z njo ponovno tudi Vipavce, Kraševce, Brice, Kanalce... Naj mar pustimo, da vse to v svoji skromnosti zamre?

PRIMOREC IZ SR SLOVENIJE

Nabrežina

Dom dobro znane in ugledne Terčonove družine iz Nabrežine se je odel v črmino. Dne 31. oktobra je po dolgi in mučni boleznini umrla v videmski bolnišnici Milka Terčon roj. Milič. Pokojnica je bila soproga Josipa Terčona, našega javnega delavca in bivšega župana ter dolgoletnega občinskega odbornika.

V svojih dekliških letih po prvi svetovni vojni, ko je bila kulturna dejavnost v Nabrežini vsestransko razgibana, je pokojnica vrsto let kot poživljiva članica z veliko prizadevnostjo in vsem sodelovala pri raznih prosvetnih društvih in ustanovah. Ko je stopila v zakon s trgovcem Josipom Terčonom, se je skupno z možem prizadevala, da je svojo doraščajočo družino vzgojila v duhu krščanskih in narodnih izročil.

Na njeni zadnji poti iz hiše žalosti v cerkev in potem na pokopališče jo je spremljalo veliko število pogrebcev iz našega kraja in okolice, katerim so se pridružili tudi nekateri vidni predstavniki političnih organizacij ter upravnih in kulturnih ustanov.

Prizadeti družini izražamo ob tej bridki izgubi naše občutno sožalje, blagi pokojnici pa naj Bog dodeli večni mir.

S. K.

Novi župnik Bogomil Breclj v Zgoniku sredi mladine, ki se je zbrala okrog svojega dušnega pastirja

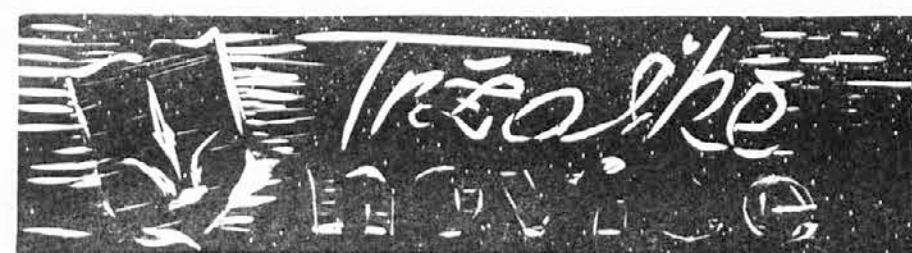
»Iz srca rad, samo če je v moji moči!«
»V Vaši moči je, samo če bo tudi v Vaši volji!«

»Govorite, da se vam želja izpolni!«
»Posvetite me!«
Zgrozila sta se s kanclerjem in se spogledala in potem sta strmelata vame kakor v blazneža. Ne vem, ali ju je bilo bolj groza besed ali glasu.

»Za mašnika me posvetite, prosim!«
»Pa kako je to mogoče!«
»Zakaj bi ne bilo mogoče? Saj je mogoče poročiti umirajočega, ki je za življenje in za zakon nesposoben. Zakaj bi ne bilo mogoče umirajočega posvetiti? Blagovolite me poslušati in potem me boste blagovolili morda tudi uslišati; saj ni bilo druge ovire kakor samo moja bolezen, ki me je zadnji hip združala pred vrati sveetišča Gospodovega.«

Izpovedal sem se mu; vso svojo dušo sem razgrnil pred njim in mu do dna razodel svoje srce.

»Prezvišeni, rešite me najstrašnejšega trpljenja: dvoma in — obupa! Bo sam Gospod spregovoril po Vaših besedah, — ker sem ga prosil znamenja.«

Knjiga msgr. dr. Jakoba Ukmarja izročena javnosti

Ob prvi obletnici smrti msgr. dr. Jakoba Ukmarja je izšla zadnja knjiga blagega pokojnika »Eshatologija ali nauk o poslednjih rečeh«. Izdal jo je Dom Jakoba Ukmarja v Šklednju, natisnila pa tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani v 3.500 izv.

Knjiga je bila predstavljena javnosti v šklednjem Domu pretekli četrtek. Najprej je predsednik Doma Dušan Jakomin seznanil število občinstvo s pobudami, ki jih je prevzel šklednji Dom, da bi širša javnost čim bolj spoznala nadvse važno delovanje pokojnega monsignorja v korist našega ljudstva. Med drugim je povedal, da namerava Dom izdati tudi najvažnejše govore pokojnega prelata.

Dr. Anton Strlič, profesor bogoslovja na ljubljanski fakulteti, pa je predstavil knjigo, ki je po njegovem mnenju pravzaprav knjiga o življenju. Povedal je med drugim, da je dal knjigo osebi, ki nima posebne izobrazbe. Na prvi pogled je dotična oseba knjigo skoro odklonila, češ da je pretežka, nerazumljiva. Ko pa je začela knjigo prebirati, je odkrila, da je avtor prikazal temeljne in težke verske in življenjske resnice na preprost in vsakomur razumljiv način.

Spontan in iskren je bil govor pisatelja prof. Rebule. S svojim prirojenim živahnim nastopom je opisal svoja srečanja s pokojnim monsignorjem, njegovo osebnost, njegovo veličino. Govornika dr. Strlič in prof. Rebula sta se dopolnjevala ter dala prireditvi slovesen in visoko kvalificiran ton, da si več nismo mogli želeli.

Za zaključek je spregovoril škof vikar dr. Lojze Škerl, ki je vse slovenski javnosti knjigo toplo priporočil.

Knjiga je v prodaji v Ljubljani, Postojni, Vipavi, Kopru, v Trstu, Gorici in Celovcu. Dobi se tudi na upravi našega lista. Vsi pa jo lahko naročijo ali dvignejo na sedežu »Doma Jakoba Ukmarja«, Trst, ul. Soncini 112.

Kdo bo plačal škodo ob požaru naftovoda

Bojazen, ki so jo prizadeti prebivalci dolinske občine izrazili že takoj ob požaru naftnih hranilnikov meseca avgusta

letos v zvezi z izplačilom škode na raznih poljedelskih nasadih in stavbah, se je izkazala za utemeljeno. Razni odgovorni funkcionarji družbe SIOT so ob dogodku v svojih izjavah hoteli zagotavljati, da bodo zavarovalnice izplačale vso povzročeno škodo, tudi napram tretjim osebam, tj. kmetom in drugim lastnikom nepremičnin. Sedaj pa počasi prihaja trpka resnica na dan, da se nihče ne čuti dolžnega poravnati škodo za stavbe in kmetijske pridelke.

To ugotovitev je potrdil sam deželni odbornik Comelli v odgovoru na zadevno vprašanje svetovalca Lovrihe. Dejal je namreč, da deželna uprava kot taka ne razpolaga s finančnimi sredstvi v ta namen. Sodna preiskava bo ugotovila odgovornosti, toda na vsak način, bo zelo težko, da bi zavarovalnice izplačale škodo na hišah in nasadih. Dežela bo vsekakor lahko preučila možnosti izrednega posega.

Spričo tega se vsak pošten človek vprašuje, kako se more tako velika družba kot je SIOT pravno in moralno izogniti odgovornosti za nastalo škodo zaradi požara na njenih napravah. Po tej logiki, jutri lahko zgori cela Dolina, družba in zavarovalnice pa si lahko lepo umijejo roke. Prizadeti oškodovanci se zaradi tega čutijo ponovno grobo prevarane. Upati hočejo, da ni še padla zadnja beseda. Prav gotovo bodo tudi sami preučili nastali položaj ter se enotno sporazumeli za nadaljnje korake v zaščito svojih pravic in koristi.

Občinska komisija, sestavljena iz predstavnikov Kmečke zveze, Zveze neposrednih obdelovalcev, kmetijskega nadzornišva in dolinske občine, je ugotovila škodo na raznih nasadih in višini 13 milijonov in pol lir. Tehnični urad pa še ugotavlja škodo na poslopih. Deželni tehnični urad je s svoje strani ugotovil skupno škodo v višini 7 milijonov lir.

A. T.

Iz delovanja Slov. kulturnega kluba v Trstu

Z novim šolskim letom je začel delovno leto tudi Slovenski kulturni klub v Trstu. Od oktobra do danes se je zvrstilo več sobotnih večerov. 14. oktobra je visokošolec Joži Peterlin podal svoje vtise o Münchenski olimpiadi ob spremljavi diapozitivov in filma. Naslednjo soboto je bilo na programu nadaljnje obnavljanje poletnih doživetij. Visokošolec Andrej Petkovšek je pokazal film in diapozitive s potovanja po Bližnjem vzhodu: Grčiji, Turčiji, Perziji. Večer je zaključila vesela družabnost s plesom.

V soboto 28. oktobra je prof. Vinko Beličič predstavil pred kratkim izšlo knjigo teoloških meditacij SMER - NOVA ZEM-LJA, ki jo je napisal Alojz Rebula. Pred številnim občinstvom je prikazal vsebino knjige, miselne in estetske dosežke v njej ter povedal še nekaj kritičnih misli o nekaterih Rebulovih trditvah. Sledil je daljši razgovor, v katerega je obširno posegel tudi avtor Rebula.

4. novembra je bil šole prost dan, zato so ga klubovci izrabili za izlet. Okoli 45 članov in prijateljev se je odpeljalo z avtobusom do Trčmuna v Beneški Sloveniji. Od tam je šla skupina na Matajur, ki je v čudovitem vremenu nudil prostran razgled. Ob peki čevapčev in petju je veselo razpoloženje zajelo vse udeležence.

posvečenje, pojutranjem nova maša, — prva. Kdaj bo zadnja? Moje moči so šibke!«

»Moje moči so šibke. Presilna je ta zaveza, da si mi poslal svoje znamenje, o Gospod, da si me v zadnjem hipu sprejel in me nisi zavrgel!«

Hvala Ti, Gospod!

Moja duša je vesela in moje srce je mirno. Samo moja roka je trudna in moje moči so šibke. Daj mi moči, Gospod, da ti doprinesem, potem, ko si me sprejel, svojo prvo daritev. Nisi mene zavrgel, tudi moje daritve ne zavrzil!«

Pripis:

Veličastno žalostna je bila slovesnost na smrti bolnega novomašnika v naši župnijski cerkvi.

Zdelo se je, da je tuč njegovega življenja močno vzplapolala; popoldne, po dovršeni slovesnosti je začela pojmati; z vso silo je zadnjič vzplapolala drugi dan, na novomašniško jutro. S krepkim kora-

Slovensko tržaško gledališče v Trbižu

V nedeljo 5. novembra je gostovalo v Trbižu Stalno slovensko gledališče iz Trsta s komedijo »Kadar se ženski jezik ne suče«. Predstava je bila v dvorani »Cinema Città«. Občinstvo se je sicer zabavalo, a na splošno so bili navzoči mnenja, da bi bolj zadovoljila komedija tipa »Trije tički«, ki so jo tržaški igralci uprizorili lani.

Pred začetkom gledališke predstave je zapel domači pevski zbor »Višarski zvon« pod vodstvom kaplana A. Ipavca nekaj pesmi v furlanskem, nemškem in slovenskem jeziku, med njimi »Zdravljico«. Zbor namerava v lastni izvedbi v isti dvorani prirediti februarja prihodnjega leta Prešernovo proslavo, poleg tega pa še nastopiti prihodnjo pomlad v Kulturnem domu v Trstu s celovečernim koncertom.

Z GORIŠKEGA

Razstava mladinske knjige

V torek 31. oktobra je goriški župan De Simone odprl v mestni knjižnici v Gorici razstavo mladinske knjige, pri kateri sodelujejo — kot je bilo javljeno na trojezičnih plakatih — mestne knjižnice iz Gorice, Nove Gorice in Celovca. V imenu organizatorjev so spregovorili vsak v svojem jeziku: za Gorico Manzin, za Novo Gorico Marijan Breclj in za Celovec ravnatelj celovške mestne knjižnice. Na razstavi ima vsaka jezikovna skupina svoj oddelek. V Gorici je bila razstava odprta do 5. novembra, se nadaljevala v Novi Gorici in potem šla v Celovec, nakar se bo vrnila na Goriško.

Res lepa zamisel, saj kot je poudaril pri otvoritvi goriški župan, je potrebno, da predvsem mladina zaduha v širšem obzorju in ustvarja nove čase sožitja med narodi, ki bivajo na tem stičnem področju treh jezikov in kultur.

DRAMSKI ODSEK P. D. »STANDREZ«
bo uprizoril v Baragovem domu v
RICMANJIH v nedeljo 12. nov. ob. 17^h
pravljico veseloigro v dveh dejanjih

HODL DE BODL all DVE VEDRI VODE

Režija A. Pregarc

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 12. do 18. novembra 1972

Nedelja: 9.45 Po domače. 11.00 Otroška matineja. 11.55 Mestece Peyton. 18.05 Lokis - barvni film. 20.30 B. Shaw: O'Flaherty v viktorijanskim križcem.

Ponedeljek: 17.50 Gori, doli, naokoli. 18.30 Kremenčkovi. 20.30 Cesarec: Tonkina edina ljubezen - drama.

Torek: 17.50 Mala lupinica. 18.30 Od zore do mraka. 19.05 Slovenska kmečka hiša. 19.25 Akupunktura. 20.40 Lola Montez - film. 22.40 Mozart: Sonati št. 1 in št. 2 za čembalo in flavto.

Sreda: 17.50 Vitez Vihar. 18.30 Folklorni ansambel Nagykanizse na Madžarskem. 21.30 Elliott: Milin na reki Floss.

Četrtek: 18.30 Vsi vlaki sveta. 19.00 Mestece Peyton. 20.35 Četrtkovi razgledi. 21.25 Čehov: Medved. 22.00 Baletna oddaja.

Petek: 17.45 Pobegli robot. 18.45 Glasba za oči. 19.10 Profesor Baltazar. 20.40 Celovečerni film.

Sobota: 15.15 Rokomet Kvarner: Zagreb. 16.30 Košarka Borac: Lokomotiva. 18.20 V deželi klobukov. 18.45 Gospod Piper. 20.35 Zakaj bi veselo ne peli. 22.00 Med. center.

kom je stopil novomašnik pred oltar. Ko je obhajal očeta in mater, se mu je začela tresti roka.

Ko je rekel: »Ite, missa est!« se mi je zgrudil v naročje in pristavil: »Deo gratias!«

Toliko, da je bilo še razumeti njegov zadnji vzdihljaj:

»Unde dimittis servum tuum Domine.«
S pridruženimi, plakajočimi glasovi so krog njega strnjeni sobratje recitali: » — secundum verbum tuum in pace!«

V novomašniški obleki smo ga položili na mrtvaški oder na sredji cerkve k večnemu počitku.

Nikogar na svetu nisem še tako blagoval, kakor njega. R.I.P.

S starim rokopisom na kolenih in z glavo na prsih sem sedel v naslanjaču, dokler me ni zdramil iz zamišljenosti večerni Ave. Mrak je bil medtem vse konture v sobi zbrisal. Preživ molk zbujajoče se noči je zijal vame.

Tista ura je bila izmed najtežjih v mojem življenju.

Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja

Na pobudo Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici je gostovalo preteklo soboto in nedeljo v Doberdobu in Gorici »Prešernovo gledališče« iz Kranja s Cankarjevo igro »Za narodov blagor«. Spetoma se je v petek zvečer ustavilo v Solkanu in tudi tam igro z uspehom uprizorilo.

Nastop prizadevnih igralcev, ki so amaterji, je bil za naše občinstvo pomemben iz dveh vidikov: približala so nam Cankarja, tega velikega umetnika slovenske besede, ki ga vse premalo poznamo, in prispevali k medsebojni povezavi, ki jo tako zamejski Slovenci kot Slovenci v matični domovini zelo potrebujemo, a še vedno premalo gojimo.

Zadnje je bilo to pot gotovo doseženo. Naša studentovska mladina, zlasti člani SKAD-a, so vzpostavili z gosti pristrčen stik, ki se je pričel že pri prvem nastopu v Solkanu, se nadaljeval v Doberdobu pri igri in nato pri večerji pri Sobanu v Jamljah, dosegel drugi dan višek v razgovoru v Steverjanu in se nato zaključil ob mizah »Pri Tiildi« na Oslavju.

Za goste iz Kranja je bilo srečanje z nami zamejski dragoceno odkritje, polno novih spoznav in lepih doživetij. Hvaležni so bili za izkazano pozornost in veselje, da so se za gostovanje odločili.

Izvajanje na odru je bilo brezhibno; igralci so svoje vloge dobro naštvudirali in sproščeno podajali. Povsod je bilo čutili skrbno in večjo roko režiserja Janeza Povšeta. Upravičeno so zato prejeli ob koncu prireditve v spomin umetniško sliko domačega slikarja Andreja Košiča in šopek rož.

Moralni uspeh gostovanja je bil gotovo zelo velik, tudi udeležba občinstva je bila tako v Doberdobu in župnijski dvorani kot v Katoliškem domu kar lepa. Le eno nas je zabolelo: skoraj popolna odsotnost vzgojiteljev naše mladine. Če oni ne vedo, kaj pomeni Cankar za slovensko besedo in rast v slovenstvu, kako naj potem zahtevamo od ostalih, da bodo slovensko čutili in slovensko ravnali?

—ej

Sestanek SDZ in KD v Gorici

Pred kratkim je bil sestanek vodstva Slovenske demokratske zveze v Gorici s pokrajinskim tajništvom Krščanske demokracije. Srečanje sodi v okvir dogovora ob parlamentarnih volitvah za periodične sestanke in izmenjave misli med odgovornimi predstavniki KD in SDZ.

Sestanka se je udeležil tudi poslanec Marocco, ki je poročal o pobudah parlamentarcev KD naše dežele v korist slovenske manjšine. Posebej je omenil ponovno predložitev v poslanski zbornici zakonskega osnutka Belci-Marocco-Bressani z dne 2. avgusta letos o slovenskem šolstvu v Trstu in Gorici, ki predvideva med drugim ustanovitev posebnih šolskih nad-

zorništev, ravnateljstev ter vstopa v stalež učnega osebja. Pri tem je še dodati kot novost določila o sestavi, tisku ter finansiranju šolskih učbenikov.

Vodstvo SDZ je poslanca Marocca še posebej seznanilo z različnimi drugimi šolskimi problemi, kot npr. z zadevo stavb za slovenske šole, s problemi trgovske šole (za katero je poslanec že interveniral) ter z vprašanjem učnih moči na osnovni šoli v ul. Randaccio v Gorici.

Osrednji predmet razgovora med predstavniki SDZ ter KD je bilo vprašanje zakonske zaščite za slovensko manjšino v Italiji. S tem v zvezi so se pogovorili o ustreznih korakih na vseh političnih ravneh, da bi se omogočili vsi potrebni ukrepi zakonodajnega značaja, ki bi privedli do postopne uveljavitve osnovnih jezikovnih pravic slovenske narodnostne skupnosti.

Na deželni ravni pa se je poudarila nujnost kulturne vzporeditve in načrtovanja za razvoj slovenskih kulturnih organizacij. Poskrbelo se bo tudi za vsestransko upoštevanje potreb slovenskih občin na Goriškem.

Občestvena sv. maša na goriškem pokopališču

Praznik Vseh svetih in dan mrtvih sta bila letos v naši deželi sončna in topla kot v zgodnji pomladi. Ze v jutranjih urah prvega praznika so meščani v velikem številu obiskali grobove svojih rajnih na mestnem pokopališču. Kakor vsako leto, sta tudi letos društvo in moški zbor »Mirko Filej« položila cvetje na grob prof. Mirka Fileja, ki še vedno čaka na spomenik, a prav gotovo ne po naši krivdi, ter na grob Lojzeta Bratuža. Dr. Humar je na obeh grobovih opravil molitve za rajne. Dijaki slovenskih šol, včlanjeni v naša društva, so obiskali tudi grobove prof. Bekarja, pisatelja Erjavca, politika Lavriča in pozneje tudi grob nepozabnega Petra Špacapana na mirenskem pokopališču.

Popoldne na dan Vseh svetih pa so ljudje preplavili goriško pokopališče. Ob treh popoldne je imel goriški nadškof msgr. Cocolin sv. mašo za vse rajne na prostem na pokopališču. Z njim so sodelovali vsi goriški župniki in drugi goriški duhovniki, med njimi novoimenovani voditelj slovenskega dušnopastirskega središča msgr. F. Močnik. Sv. maša je nadomestila običajni blagoslov grobov. Msgr. Cocolin je ob evangeliju izrekel misel, da moramo vse prenoviti v Kristusu, da bomo tako deležni večnega plačila v nebesih. Združeni z vsemi svetimi smo se spomnili naših dragih rajnih in prosili evharističnega Kralja, naj bi jim bil po dnevu dela in trpljenja obilen plačnik.

Pri tej sv. maši smo bili v velikem številu navzoči tudi slovenski verniki. Zato je bilo čisto na mestu, da je prečital evangelij v slovenščini msgr. F. Močnik.

USODNA ODGOVORNOST SVOBODNEGA ODLOČANJA

V Gorici živeči slovenski duhovniki toplo pozdravljamo ustanovitev »Slovenskega dušnopastirskega središča«. Zelimo mu, da bi se razvilo v zares cvetoče versko občestvo. Prav tako pozdravljamo msgr. dr. Franca Močnika, ki ga je nadškof imenoval za dušnega pastirja, ter njegovega pomočnika g. Jožka Markužo. Na njihovih ramenih leži odgovornost za rast in uveljavitev pastoralnega središča. Izjavljamo, da smo pripravljeni, jima nuditi vso pomoč in sodelovanje za uresničitev zaupanih jima nalog.

Gospodu nadškofu msgr. Petru Cocolinu izražamo iskreno zahvalo, da je goriškim Slovencem oskrbel lastno versko središče. Vse priznanje njegovi nadpastirski vnemi, očetovski ljubezni in krščanski pravičnosti! Tudi mi želimo, naj bo vsekdar ta slovenska cerkevna enota povezana z ostalimi mestnimi župnijami v enotnosti škofijskega občestva.

Vsem italijanskim duhovnikom v mestu, na prvem mestu gospodom župnikom in njihovim sodelavcem, hvala za razumevanje in pomoč, da je prišlo do ustanovitve našega pastoralnega središča. Pripravljeni smo na iskreno sodelovanje, saj se vsi trudimo za isto božje kraljestvo. Zelo bi jim bili hvaležni, če bi obvestili svoje vernike o novem dušnopastirskem središču in jim obrazložili ustanovitveni odlok.

Nadvse nas pa veseli, da moremo slovenskim vernikom v Gorici javiti, da so se naši skupni upi uresničili: imamo svoje duhovno središče; imamo svojega dušnega pastirja, msgr. Franca Močnika, ki se bo z žarom svoje gorečnosti in toplino svojega srca docela posvetil slovenskemu življu v Gorici, imamo pa tudi idealnega in učenega duhovnega pomočnika, g. Jožka Markužo, ki je prišel iz Rima, da bi se ves daroval naši mladini.

Slovensko dušnopastirsko središče je izreden dar Kristusove ljubezni. Božji Odrešenik vas hoče strniti v eno samo duhovno občestvo, v eno samo evangeljsko skupnost. Občestvena skupnost pa sestoji iz oseb. Brez oseb — brez vas — te skupnosti sploh ni! Od vas, od vašega prostovoljnega pristanka odvisi, če naj se to središče uveljavi ali propade. Od tu naravnost usodna odgovornost vašega svobodnega odločanja. Od vaše svobodne odločitve zavisi razcvet ali propast ustanove, ki je življenjskega pomena za vaše družine, za vaše otroke, za usodo slovenske besede, molitve in pesmi na Goriškem.

Bratje in sestre! Pridite, podajmo si roke v spravo, bodimo si dobri bratje, ki so si medsebojno odpustili morebitne krivice, da bomo v Kristusu občutili, »kako prijetno je, če bratje skupaj prebivajo!«

SLOVENSKI DUHOVNIKI V GORICI

ZVEZA SLOV. KATOL. PROSVETE V GORICI

vabi na tradicionalno revijo pevskih zborov v Katoliškem domu

CECILIJANKA 72

ki bo letos zaradi velikega števila prijavljenih zborov v dveh delih.

V soboto 18. novembra ob 20.30 bo nastopilo 7-8 zborov,

v nedeljo 19. novembra ob 16. uri pa 12 zborov, med njimi zbor »Rečanj« iz Beneške Slovenije in zbor iz Ukev v Kanalski dolini.

Obakrat bo deloval buffet z jedajo in pijačo.

Vstopnina za oba nastopa je 600 lir, za enkratni obisk prireditve se plača 400, lir, mladina 200 lir.

Pastirček št. 2

V tej številki je začela izhajati še druga povest v nadaljevanjih »Mladost med gorami«, ki jo je napisala že pok. Darina Konc. Tako bodo mladi bralci »Pastirčka« lahko letos brali kar dve povesti: eno iz prvih časov, odkar Slovenci prebivajo v tukajšnjih krajih in drugo iz sedanjosti.

»Pastirčkova pesem« je posvečena misli na smrt in se imenuje »Angel smrti«. Besede je napisal Mirko Kunčič, uglasbil pa jo je Pavle Merku. Pesmi sta še prispevali Zora Saksida (Več ne poje šolski zvonec) ter Ljubka Sorli (»Skorec« ter »Kot vrtnar« v spomin msgr. Srečka Gregorcu, nekdanjemu uredniku »Pastirčka«).

Mali umetnik, ki se v »Pastirčku« predstavi, je sedemletni Ivo Tul od Sv. Barbare v miljskih hribih, ki je navdušen risar. Zupnija, ki je to pot prikazana, so Opčine nad Trstom. Bistri leopard poroča o letošnjem taboru slovenskih goriških skavtov v kraju Mužnica. Da je smrt samo prehod v boljši svet, nam pove sestra »Samo prehod«. A.M. je prispeval zgodbi »Janček Janko«, P.B.A. pa »Dežnik ne ustavi dežja«.

Dopisi so zaenkrat še redki. Poleg zvestega Bogdana Bričlja z Jesenic se je v tej številki oglasil le Zvonko Frandolič iz Dola. Upati pa smemo, da se bodo prihodnjic že oglasili tudi drugi, saj je šolski pouk že v polnem teku. —jk

ZA KMETOVALCE

Kaj lahko sadimo v jeseni

Za kmeta se novo leto prične v jeseni. Komaj je pospravil jesenske pridelke, že mora pripraviti zemljo in marsikaj posaditi ali posejati v tem času. Ozimna žita so pravzaprav že v zemlji, dočim sta za saditev drevesc, grmičevja in nekaterih cvetlic prav oktober in november najbolj primerna meseca.

Med cveticami, ki jih sadimo sedaj na prostem, so najbolj zastopane čebulnice. Zato vrtnarji hitijo saditi tulipane, hijacinte (giacinti), narcise, čebulaste perunike (iris olandese), korenaste perunike (iris germanica), šmarnice (mughetto), vrtno vetrnice (anemone), vrtno zlatice (ranuncolo) in nekatere lilije kot so bela lilija (lilium candidum), lilium calcedonicum in lilium martagon.

Vse navedene čebulnice zahtevajo lahko peščeno-humozno, toda gnojno zemljo. Najboljši gnoj je seveda dobro preperel hlevski gnoj. Svež gnoj bi povzročil gnitje čebulic. Vsem je po godu sončna lega, le šmarnice uspevajo boljše v senci in vlažni zemlji.

Pred zimo lahko uspešno sadimo listopadna drevesca in grmičevje, kot je sadno drevje in grmičevje, vrtnice, trte itd. Kljub mrazu korenine teh rastlin delujejo tudi pozimi in zato spomladi močno odženejo. Izkušeni ljudje imajo prav, ko trdijo, da z jesensko saditvijo pridobijo eno leto na rašči. Popolnoma drugačne izkušnje pa imamo z zimzelenimi listavci in iglavci. Te bomo rajši sadili spomladi, kajti jesenska saditev prinese krepka razočaranja. Zimzelenci, posajeni v jeseni, se v naših krajih zelo radi posušijo, ker oddajajo vodo skozi liste in igle tudi pozimi, dočim korenine, ki so okvarjene zaradi presajanja, ne morejo nadomestiti te izgube. Inž. Janko Košir

V nedeljo 12. novembra bo po popoldanskem blagoslovu v veliki dvorani župnijskega doma v STEVERJANU

NAGRAJEVANJE ZMAGOVALCEV

IV. športnega tedna, ki se je vrčel letos v septembru, Nagrajevanje bo združeno s kulturnim programom.

RADIO TRST A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 12. do 18. novembra 1972

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Mladinski oder: »Polžek si išče nevestico«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 15.45 Popoldanski koncert. 17.30 »Velika ladja«. Igra. 19.30 Kratika zgodovina ital. popevke. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje Sole. 12.00 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za srednje šole (ponovitev). 18.50 Klavirski koncert. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi.

Torek: 11.35 Pratika. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Slovenski epi. 19.25 Za najmlajše. 20.35 S. Prokofjev: Ognjeni angel, opera.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Koncerti v sodelovanju z dežel. glasb. ustanovami. 19.15 Higiena in zdravje. 19.25 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert. 21.10 Za vašo knjižno polico.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Umetniki in občinstvo. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Vojak bahač«. Komedia.

Petek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Sodobni ital. skladatelji. 19.10 Pripovedniki naše dežele. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Družinski obzornik. 19.25 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Iz življenja naših skladateljev: »Jacobus Gallus«. Radijska igra. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Zabavna glasba.

SKPD »MIRKO FILEJ« V GORICI vabi na

ORGELSKI KONCERT

ki ga bo imel prof. Hubert BERGANT v četrtek 16. novembra 1972 ob 20.30 v cerkvi sv. Ignacija na Travniku.

Spored: César Franck (1822-1890)

— Grand Pièce symphonique

— Phantaisie A-dur

— Trois Chorals

(Es-dur, H-mol, A-mol).

VSTOP PROST!

Potujete v RIM - Italijo ?

Ne pozabite obiskati slovenskih hotelov

Hotel BLED in Hotel DANIELA

00185 ROMA - tel. 777102 - 7579941

00185 ROMA - tel. 750587 - 771051

Via S. Croce in Gerusalemme, 40

Via Luzzattii, 31

Lastnik: Vinko Levstik

Zmogljivost 85 sob, 150 ležišč. - Vse sobe s privatno kopalnico, telefonom, radiofilodifuzijo, klimatskimi napravami - Nova slovenska restavracija. Osebe pretežno slovensko. - Počutili se boste kot doma. Dobrodošli!

ZAHVALA

V torek 31. oktobra nas je po dolgi in neizprosnih boleznih za vedno zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Ljudmila Terčon

Vsem, ki so z nami sočustvovali in nam v težkih trenutkih stali ob strani se prav iz srca zahvaljujemo.

Posebna zahvala gg. Rejcu in Godniču za cerkvene obrede, organistki in pevkam, darovalcem cvetja in vsem, ki so našo drago pokojnico spremljali na poslednji poti.

Družine Terčon, Pertot in Trevisan

Nabrežina - Firenze, 3. novembra 1972